

Visites papals de llums i ombres

GENERALITAT VALENCIANA

Vista general de l'altar construït amb motiu de la visita de Benet XVI a València, els dies 7 i 8 de juliol del 2006.

Quan llegireu aquestes línies, el *papamòbil* haurà circulat pels carrers de Barcelona. Si cap imprevist no ho impedeix, el sant pare haurà eixit de la seu arquebisbal per recórrer la Via Laietana i els carrers de Pau Claris, Diputació i Marina, fins a arribar a la Sagrada Família, lloc que, en darrera instància, justifica la seua visita a la capital catalana. Perquè la missió del papa era la consagració del temple que és considerat l'obra magna d'Antoni Gaudí. Quan el seu avió s'enlairà de l'aeroport del Prat, el cap de l'Església Catòlica haurà estat en terres catalanes menys de 24 hores, menys d'un dia complet que, això no obstant, haurà servit per a insuflar moral a la comunitat catòlica, que perd efectius dècada rere dècada. L'any 1981, un 90% dels catalans es declaraven catòlics. Avui, el percentatge ha caigut fins al 73%, segons dades del Centre d'Investigacions Sociològiques.

Barcelona i València han afrontat de manera molt diferent la visita del pontífex. Si a la capital catalana els poders públics s'han limitat a col·laborar en allò que era imprescindible, en el cas de València l'administració va utilitzar la figura del papa en benefici propi i va fer de l'opacitat l'eina per a amagar el desviament de diners a la trama 'Gürtel'. Quatre anys després, els valencians encara no saben quant els va costar l'estada del cap de l'Església Catòlica.

Aquesta haurà estat la segona volta que Benet XVI trepitja el nostre territori. Ara fa quatre anys i quatre mesos, va estar a València, amb motiu de la celebració de la cinquena Trobada Mun-

dial de les Famílies, durant 28 hores. Aleshores, com ara, milers de catòlics procedents de tot arreu es van aplegar al voltant de la figura de Benet XVI; van assistir, captivats, al sant ofici; i van

celebrar cadascuna de les seues paraules i gestos. En això, la visita del papa a Barcelona no es diferencia gaire de la de València. Amb tot i això, la manera com s'ha gestionat l'una estada i l'altra per part de les administracions públiques ha estat completament diferent. En allò que fa referència al cost per a les arquitectures públiques, però també en la implicació, el convenciment i els mitjans destinats, l'estada del sant pare a la capital del Principat i a la capital del País Valencià no ha tingut paral·lelismes.

Més papistes que el papa. Les diferències comencen en la mateixa gènesi de l'acte. Si al Principat la Generalitat ha optat per mantenir-se en un discret segon pla des que el març passat es féu públic que Benet XVI visitaria Barcelona, en el cas de València la invitació al pontífex comptava amb l'esperó i el suport entusiàstic de l'administració valenciana. L'oferiment de València, per part de l'arquebisbe d'aleshores, Agustín García-Gasco, per acollir la cinquena Trobada Mundial de les Famílies tenia molt de sentit. Amb el canvi d'Eduardo Zaplana per Francisco Camps, havent-se allunyat els sectors més liberals de la primera línia de comandament, el PP havia quedat encapçalat per persones molt pròximes als sectors catòlics més conservadors.

El president Camps i el conseller Juan Cotino eren la punta de llança d'un *lobby* catòlic a qui l'arquebisbe García-Gasco va rebre amb els braços oberts. La celebració de la trobada a València s'incardinava, doncs, amb els seus fonaments ideològics. De fet, malgrat no ser preceptiu en l'àmbit protocol·lari, el cap del Consell va fer arribar una carta a Benet XVI a través del govern espanyol per deixar ben explícita la invitació de la Generalitat. En el cas de la visita a Barcelona, segons que informen fonts coneixedores del procés, el govern de Montilla no va cursar cap invitació d'aquesta mena.

La implicació del govern Camps, doncs, va ser total. De fet, tan bon punt es va fer oficial que Benet XVI visitaria València, l'administració valenciana s'hi abocà de ple. Ho va fer mitjançant la creació de la Fundació V Trobada Mundial de les Famílies, de la qual formaven part –i en formen, perquè l'entitat no ha estat dissolta tot i haver transcorregut més de quatre anys– l'arquebisbat, la Generalitat Valenciana, la Diputació i l'ajuntament. La fundació, a banda de posar en evidència les sinergies entre poders públics i església catòlica al País Valencià, tenia la missió de vehicular totes les accions per a preparar “la festa més gran mai viscuda per la Comunitat Valenciana”, segons les paraules de Francisco Camps.

Un cartell dona la benvinguda a Benet XVI a la

El problema és que més de quatre anys després d'haver celebrat l'esdeveniment, l'opinió pública valenciana

L'església espectacle

La visita del papa a València, el juliol del 2006, fou una peça més en l'espiral de grans esdeveniments que va cultivar Eduardo Zaplana i va dur fins al paroxisme Francisco Camps. Un any abans, València havia estat nomenada seu de la 32a Copa de l'Amèrica, i el president de la Generalitat ja negociava amb el magnat Bernie Ecclestone d'incorporar el cap i casal al circ de la fórmula 1. València s'havia situat en el mapa internacional i la visita del sant pare no feia sinó reforçar aquesta projecció exterior. Dos milions de persones havien de venir fins al País Valencià per veure en persona Benet XVI –la xifra real, al capdavant, fou molt més baixa– i 300 milions més ho veurien pels televisors de tot el món, segons les autoritats locals. Era, per tant, l'ocasió perfecta per a convertir la ciutat i els seus emblemes arquitectònics en un escenari d'alta volada. Ho va fer explícit el vice-president d'aleshores, Víctor Campos, més tard encausat per la participació en la trama *Gürtel*. La participació del papa en la Trobada Mundial

de les Famílies era, segons Campos, “una oportunitat de projecció per a la ciutat”. Per això la Fundació V Trobada Mundial de les Famílies va triar la Ciutat de les Arts i les Ciències per acollir l'acte més multitudinari de la visita, una missa que havia de cloure l'esdeveniment. D'aquesta manera, el papa es convertia en el figurant principal d'una escenificació per a major glòria del PP. Es tractava de fer una missa, sí, però també d'utilitzar la figura del sant pare amb finalitats promocionals. Com aleshores va apuntar a aquest setmanari el teòleg Juan José Tamayo, “l'església espectacle” s'havia imposat a l'església pastoral.

El caprici de fer de la Ciutat de les Arts i de les Ciències un temple artificial a l'aire lliure resultà car i motivà no pas poques molèsties als veïns. La Fundació va haver de crear *ad hoc* un altar de 2.900 metres de superfície i una coberta de 900 metres situat sobre el pont de Montolivet que, segons que informà més endavant el grup Compromís a les Corts, va costar 600.000 euros. La construcció de l'estructura va obligar a tancar el pont durant dos mesos. En el cas de Barcelona, les limitacions al trànsit al voltant de la Sagrada Família havien de durar 40 hores.

Sagrada Família de Barcelona.

continua sense saber quin cost total tingué, a desgrat que la Generalitat es va comprometre a fer públics els comptes després del 8 de juliol de 2006. Si al Principat el cost de la visita és d'uns 2,5 milions d'euros (dels quals 350.000 corresponen a Generalitat i Diputació; 700.000 a l'ajuntament; 700.000 a l'arquebisbat; i 800.000 a TV3 pel cost tècnic de la retransmissió), en el cas de la cinquena Trobada Mundial de les Famílies les estimacions que en fan els partits de l'oposició puguen a uns 30 milions d'euros. La frase que va pronunciar l'alcaldesa Rita Barberà durant els mesos previs a l'arribada del papa quan hom li demanava per la despesa pública resultà, en vista de la xifra, ben premonitòria: l'administració s'hi havia de gastar "tant com faça falta". Víctor Campos, aleshores vice-president del Consell, es va manifestar en el mateix sentit durant les setmanes prèvies. "No hi regatejarem ni un euro –afirmà–, perquè no podem mesurar l'esforç segons el cost." Per a Joan Ribó, candidat a l'alcaldia de València per la coalició Compromís, el cost de

la visita a Barcelona i Compostel·la posa de manifest "el despropòsit risible que significa la mateixa activitat en terres valencianes". "Quatre anys després d'acabat l'objecte de la seua constitució, encara no sabem de quants diners va disposar la fundació, qui els ha ingressats, quant s'ha gastat, a qui han pagat res, quant deuen...", es queixa Àngel Luna, síndic dels socialistes a les Corts, que recorda que el seu grup ha preguntat una trentena de voltes sobre aquesta qüestió a les Corts. La visita del papa, al capdavant, ha esdevingut el símbol de l'opacitat informativa de la Generalitat Valenciana.

Glòria a 'Gürtel'. De moment, les actuacions judicials han portat un poc de llum enmig de tanta foscor. I la justícia diu que la visita del papa a València, la distribució del senyal institucional i la cobertura tècnica que es va atorgar en exclusiva a RTVV van servir de conducte per a desviar diners de les arques públiques a la trama corrupta de *Gürtel*. Segons l'informe judicial elaborat a instàncies del Tribunal Superior de Justícia

de Madrid que investiga la trama encapçalada per Francisco Correa, RTVV va externalitzar els treballs a través de diversos concursos públics. En total, la radio i la televisió públiques valencianes es van gastar 14,7 milions d'euros. Una de les empreses beneficiades fou Teconsa, una constructora lleonesa sense cap experiència en el sector audiovisual que, segons el sumari del *cas Gürtel*, servia de pantalla per a la trama corrupta. La firma tenia encomanades les tasques de proveir les pantalles de vídeo i els equips de sonorització i megafonia, en virtut d'un contracte de 6,4 milions d'euros. Segons la documentació requisada a Francisco Correa, cap de la trama, el cost real per a oferir aquest servei –que Teconsa va subcontractar a terceres empreses– fou de 3,1 milions d'euros, la qual cosa fa pensar a la policia que els altres 3,3 milions se'ls van repartir entre els responsables de Teconsa i de la trama *Gürtel*. El concurs públic, segons aquest informe, demostra que durant el procés hi hagué un "incompliment generalitzat dels principis de publicitat i concurrència". De fet, l'oferta de Teconsa era la més cara de les set que es van presentar.

D'una altra banda, la mateixa investigació judicial ha permès de traure una mica d'aigua clara sobre els comptes de la Fundació V Trobada Mundial de les Famílies. Segons l'informe de què disposa el TSJM, l'entitat es va gastar 12 milions d'euros el 2006, any de l'esdeveniment, i d'aleshores ençà manté un deute de 3 milions d'euros. A final del 2009 va rebre una injecció de dos milions d'euros procedents del Consell i aquest mateix agost una modificació pressupostària va permetre de destinar-hi dos milions més. Sergi Tarín, periodista que fou pioner a preguntar pel cost de la visita del papa, i que ho ha continuat fent en cada conferència de premsa en què ha pogut –amb la irritació dels seus interlocutors–, es mira totes aquestes xifres amb la sensació de qui ja veia venir el desfici. Amb tot, no creu que arribem a saber mai quant va costar aquella visita. "Hi ha informació sobre frau fiscal, sobre paradisos fiscals... però, sobre la visita del papa? Ací hi ha una cortina de fum que és impossible de traspasar."

Violeta Tena